
P. Coffey'in *Mantık Bilimi: Doğru Düşünmenin ve Bilimsel Yöntemin İlkeleri Üzerine Bir Soruşturma* Eseri Üzerine Eleştirel Bir Yazı *

A Critical Paper on P. Coffey's "The Science of Logic: An Inquiry into the Principles of Accurate Thought and Scientific Method"

LUDWIG WITTGENSTEIN

Çeviren / Translated by

İLYAS ALTUNER

Iğdır University

Hiçbir bilim dalında, yazar, felsefe ve mantıkta yapabildiği kadarıyla, güvenilir araştırma sonuçlarını böylesine fütursuzca hiçe sayamaz. Bu durum için, Bay Coffey'in *Mantık Bilimi* gibi böyle bir kitabın yayınlanmasına borçluyuz: ve yalnızca, günümüzün pek çok mantıkçısının eserinin tipik bir örneği olarak, bu kitap saygıyı hak ediyor. Yazarın mantık anlayışı Skolastik filozoflarınki gibidir, ve onların bütün hatalarını yapıyor – elbette Aristoteles'e alışıldagelik gönderilerle. (Eğer pek çok mantıkçının mantık hakkında kendisinin 2000 yıl önce bildiğinden daha fazla bir şey bilmediklerini bilseydi, mantıkçılarımızın, adını çoğu kez boş yere ağızlarına aldıkları o Aristoteles'in mezarda kemikleri sızlardı). Yazar, modern matematiksel mantıkçıların büyük eserini** hiç dikkate almamış – mantık

---

* Ludwig Wittgenstein, "The Science of Logic: an Inquiry into the Principles of Accurate Thought and Scientific Method. By P. Coffey, Ph.D. (Louvain), Professor of Logic and Metaphysics, Maynooth College. Longmans, Green & Co 1912", *The Cambridge Review*, Vol. 34, No. 853, 1913, s. 351. Bu yazı bir kitap tanıtımıdır ve Wittgenstein'in yayın hayatına başladığı ilk yazı denemesidir. Genç Wittgenstein'in modern mantığa olan ilgisinin, sonra da ateşli bir taraftarlığa uzanan ve *Tractatus Logico-Philosophicus* ile zirveye taşınan matematiksel mantık tutkusunun ilk nüvesi bu yayınlara ortaya çıkmış olmaktadır.

** Wittgenstein, "modern matematiksel mantıkçıların büyük eseri" derken, A.N. Whitehead ve B. Russell tarafından yazılan *Principia Mathematica* adlı eseri kastetmektedir.

konusunda bir ilerleme kaydeden eser, ancak astrolojisiz astronomi ve simyasız kimya yapan bir şeyle karşılaştırılabilir.

Bay Coffey, pek çok mantıkçı gibi, muğlak bir açıklama yolundan hareketle kendisine yarar sağlıyor, çünkü eğer “evet” ya da “hayır” demekten neyi kastettiğini anlayamıyorsanız, ona karşı çıkmanız zordur. Yine de, onun belirsiz ifadeleri üzerinden bile, pek çok ciddi yanlış açıkça fark edilebilir. Ben, en dikkat çekici olanlarından bazılarının bir listesini vermeyi öneriyorum, ve mantık öğrencilerine bu yanlışların ve de onların mantık hakkında yazılmış diğer kitaplardaki sonuçlarının altını çizmelerini tavsiye ediyorum. (Köşeli parantez içindeki rakamlar, Bay Coffey’in kitabının I. cildinde yanlışın ilk kez yapıldığı sayfaları belirtiyor. Açıklayıcı örnekler bana aittir).

- I. [36] Yazar, bütün önermelerin özne-nesne biçiminde olduğuna inanıyor.
- II. [31] Yazar, gerçekliğin, düşüncelerimizin bir nesnesi olmasıyla değişmiş olduğuna inanıyor.
- III. [6] O, “dır” bağlacını “dır” sözcüğüyle özdeş olarak ifade ederek birbirine karıştırıyor. (“dır” sözcüğü açıkçası önermelerde farklı anlamlara gelir –

“İki kere iki dördtür
ve Sokrates ölümlüdür.”)

- IV. [46] O, şeyleri onların ait oldukları sınıflarla karıştırıyor. (Bir insan, açıkçası insanlıktan oldukça farklıdır).
- V. Yazar, türler ile tümleşikleri birbirine karıştırıyor. (İnsanlık, öğeleri insanlar olan bir sınıftır, oysa kütüphane, öğeleri kitaplar olan bir sınıf değildir. Çünkü kitaplar, biri diğerine yalnızca belli bir mekânsal ilişki içinde kalarak bir kütüphanenin parçası olurlar – oysa sınıflar, üyeleri arasındaki ilişkilerden bağımsızdır.)
- VI. [47] O, tümleşiklerle toplamları birbirine karıştırıyor. (İki artı iki dördtür, ancak dört ne ikinin ne de kendisinin tümleşigidir.)

Bu yanlışlar listesi bir hayli uzatılabilirdi.

Böyle kitapların en kötü yanı, mantık çalışmalarına karşı hassas olan insanların önyargılı olmalarına neden olmalarıdır.

Ek: Wittgenstein'in ilk yazın denemesi.

The Science of Logic: an inquiry into the principles of accurate thought and scientific method. By P. Coffey, Ph.D. (Louvain), Professor of Logic and Metaphysics, Maynooth College. Longmans, Green & Co. 1912.

In no branch of learning can an author disregard the results of honest research with so much impunity as he can in Philosophy and Logic. To this circumstance we owe the publication of such a book as Mr Coffey's 'Science of Logic': and only as a typical example of the work of many logicians of to-day does this book deserve consideration. The author's Logic is that of the scholastic philosophers, and he makes all their mistakes—of course with the usual references to Aristotle. (Aristotle, whose name is so much taken in vain by our logicians, would turn in his grave if he knew that so many Logicians know no more about Logic to-day than he did 2,000 years ago). The author has not taken the slightest notice of the great work of the modern mathematical logicians—work which has brought about an advance in Logic comparable only to that which made Astronomy out of Astrology, and Chemistry out of Alchemy.

Mr Coffey, like many logicians, draws a great advantage from an unclear way of expressing himself; for if you cannot tell whether he means to say 'Yes' or 'No,' it is difficult to argue against him. However, even through his foggy expression, many grave mistakes can be recognised clearly enough; and I propose to give a list of some of the most striking ones, and would advise the student of Logic to trace these mistakes and their consequences in other books on Logic also. (The numbers in brackets indicate the pages of Mr Coffey's book—volume I.—where a mistake occurs for the first time; the illustrative examples are my own).

I. [36] The author believes that all propositions are of the subject-predicate form.

II. [31] He believes that reality is changed by becoming an object of our thoughts.

III. [6] He confounds the copula 'is' with the word 'is' expressing identity. (The word 'is' has obviously different meanings in the propositions—

'Twice two is four'
and 'Socrates is mortal.')

IV. [46] He confounds things with the classes to which they belong. (A man is obviously something quite different from mankind).

V. [48] He confounds classes and complexes. (Mankind is a class whose elements are men; but a library is not a class whose elements are books, because books become parts of a library only by standing in certain spatial relations to one another—while classes are independent of the relations between their members).

VI. [47] He confounds complexes and sums. (Two plus two is four, but four is not a complex of two and itself).

This list of mistakes could be extended a good deal.

The worst of such books as this is that they prejudice sensible people against the study of Logic.

LUDWIG WITTGENSTEIN.

